

GONZÁLEZ FABRA, Ernest. *Crònica de l'òpera a València (1936-1959). La Guerra Civil i la Postguerra.* València: Institució Alfons el Magnànim- Diputació de València, 2017. Compendium musicae, 12. 271 pàgs. [17 x 24].

Estudi que aprofundeix en la situació de l'òpera a València durant la Guerra Civil i la Postguerra. De fet analitza el nombre i tipus d'òperes que es van fer durant les diverses temporades: 34 representacions el 1939-40 i 41 en la de 1940-41. No té en compte les activitats musicals vinculades a alguna d'aquestes presentacions, sinó que se centra en el tema. L'autor ha desenvolupat el seu treball consultant els números del diari *Las Provincias* compresos entre 1936 i 1959, moment en que va acabar la Postguerra. En els anys del conflicte *Fragua Social* va ser la publicació que va substituir a l'anterior. La segona era del sindicat anarquista CNT, mentre que la primera era de caràcter conservador. En l'etapa de Postguerra s'ha seguit *Hoja del Lunes*, entre d'altres. Tanmateix s'aporten detalls de les òperes representades a partir de les fitxes tècniques i les crítiques trobades als diaris.

Tot i que els inicis de l'òpera a València es remunten a 1727, per la celebració de l'aniversari de Felip V, encara que a partir de 1729 es començà a representar a la Casa de Comèdies. Els dos primers decennis del s. XX va obtenir importància i si bé aquesta va decaure durant l'etapa d'Alfons XIII i la Segona República. A partir de llavors els anys 1936 a 1938 va ser una etapa sense recursos i aquesta activitat estava vinculada a les classes dominants. Al públic li agradava la sarsuela, tot i que no era un moment propici. El 1937 es representà *I pagliacci*, òpera de la qual s'exposen detalls; l'acte va tenir rellevància. Després de la guerra hi hagué molta discontinuïtat, si bé cal recordar que durant la Segona Guerra Mundial va repuntar en part degut al nombre de companyies d'artistes arribades de la Itàlia feixista. Tot i que influí el desig de normalització de la vida pública i de recuperació de les manifestacions considerades tradicionals. Hi hagué una primera davallada el 1943 que coincideix amb la rendició d'Itàlia i una segona de 1947 a 1952. Es va donar un increment de la qualitat i el nombre de representacions durant el període de la reconstrucció d'Europa i les obres italianes, franceses i alemanyes destacaven i eren més nombroses que les espanyoles. S'esmenten les situacions favorables i les desfavorables.

També es descriu l'estructura dels cicles d'òpera tot i que no era freqüent la repetició sostinguda d'un mateix títol. No era normal que s'escenifiqués un mateix títol més d'una o dues vegades. Hi ha l'excepció de *La venta de los gatos* de Serrano. I moltes companyies acostumaven a presentar el mateix repertori *La Bohème*, *Rigoletto*, *Madama Butterfly*. Normalment tampoc es comptava amb orquestes estables amb l'excepció de la Orquesta Simfònica de València i la Orquesta Municipal de València. De vegades s'organitzava amb professors de dues orquestes. Les dificultats econòmiques condicionaven les representacions que no van rebre cap col·laboració

econòmica estatal, ja que aquesta estava centrada en reviscolar només la lírica espanyola. Es comenta també la feblesa de suport de l'Ajuntament i la Diputació. Conté gràfics sobre l'evolució de les òperes representades, i el nombre de representacions de cada títol. Índex alfabètic de noms, d'òperes i bibliografia.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Estudio que profundiza en la situación de la ópera en Valencia durante la Guerra Civil y la Postguerra. De hecho analiza el número y tipo de óperas que se realizaron en las diversas temporadas: 34 representaciones en 1939-40 y 41 en 1940-41. No tiene en cuenta las actividades musicales vinculadas a alguna de estas presentaciones, sino que se centra en el tema. El autor ha desarrollado su trabajo consultando los números del periódico *Las Provincias* comprendidos entre 1936 y 1959, momento en que acabó la Postguerra. En los años del conflicto *Fragua Social* fue la publicación que sustituyó la anterior. La segunda era del sindicato anarquista CNT, mientras que la primera era de carácter conservador. En la etapa de Postguerra se ha seguido la *Hoja del Lunes*, entre otras publicaciones. Asimismo se aportan detalles de las óperas representadas a partir de las fichas técnicas y las críticas localizadas en los periódicos.

A pesar de que los inicios de la ópera en Valencia se remontan a 1727, durante la celebración del aniversario de Felipe V: fue a partir de 1729 que se empezaron a representar en la Casa de Comedias. Obtuvo importancia en los dos primeros decenios del s. XX, si bien ésta decreció durante la etapa de Alfonso XIII y la Segunda República. A partir de entonces los años 1936 a 1938 fue una etapa sin recursos y esta actividad estaba vinculada a las clases dominantes. Al público le gustaba la zarzuela, a pesar que no era un momento propicio. En 1937 se representó *I pagliacci*, ópera de la cual se exponen detalles; el acto tuvo relevancia. Después de la guerra hubo mucha discontinuidad, si bien debemos recordar que durante la Segunda Guerra Mundial repuntó en parte debido al número de compañías de artistas llegadas de la Italia fascista. A pesar de que influyó el deseo de normalización de la vida pública y de recuperación de las manifestaciones consideradas tradicionales. Hubo un primer descenso en 1943 que coincidió con la rendición de Italia y un segundo de 1947 a 1952. Aumentó la calidad y el número de representaciones durante el periodo de la reconstrucción de Europa y las obras italianas, francesas y alemanas destacaban y eran más numerosas que las españolas. Se mencionan las situaciones favorables y desfavorables.

También se describe la estructura de los ciclos de ópera, a pesar de que no era frecuente la repetición sostenida de un mismo título. No se solía escenificar un mismo

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

ISSN: 0537-3522

CEHI- Universitat de Barcelona (setembre 2019)

título más de una o dos veces. Existe la excepción de *La venta de los gatos* de Serrano. Y muchas compañías acostumbraban a presentar el mismo repertorio *La Bohème*, *Rigoletto*, *Madama Butterfly*. Normalmente tampoco se contaba con orquestas estables con la excepción de la Orquesta Sinfónica de Valencia y la Orquesta Municipal de Valencia. A veces se organizaba con profesores de dos orquestas. Las dificultades económicas condicionaban las representaciones que no recibieron ninguna colaboración económica estatal, ya que ésta se hallaba centrada en incentivar sólo la lírica española. Se comenta también el débil soporte del Ayuntamiento y la Diputación. Contiene gráficos sobre la evolución de las óperas representadas, y el número de representaciones de cada título. Índice alfabético de nombres, de óperas y bibliografía.

IHE
(Secretaria de la revista)